

Asia: VN/33762/2023

Arviointimuistio terveydensuojelulainsäädännön kokonaisuudistusta varten

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä arviointimuistiosta

-

Luku 1 - Taustaa kokonaisuudistuksesta

Kohta 1.3.2 Kansainväliset sopimukset: Pidetään hyvänä sitä, että terveydensuojelulakiin lisätään viittaus sopimukseen ruumiiden kuljettamisesta. Euroopan neuvoston sopimus ruumiiden kuljettamisesta (Strasbourg 1973) ei kuitenkaan ole enää ajanmukainen. Ruumiin kuljettamiseen voidaan nykyään käyttää arkkujen lisäksi esimerkiksi tarkoitukseen kehitettyjä pusseja. Osa kuljetuksista tapahtuu maitse tai vesiteitse, eikä paineentasausta tällöin välttämättä tarvita. Terveydensuojeluviranomaisen valvonnan tarpeellisuus ruumiinkuljetuksessa tulisi myös tarkastella uudestaan. Asia pitäisi tuoda Euroopan komission tietoon ja sopimus päivittää vastaamaan nykyaikaa.

Luku 2 - Nykytilan kuvaus

-

Yleistä

-

Luku 1 - Yleiset säännökset

3 § Suhde muuhun lainsäädäntöön: Pidetään hyvänä sitä, että lakien väliset toimivaltarajat määritellään selkeästi.

Luku 2 - Viranomaiset ja niiden tehtävät

Lain 8 § häiriötilanteisiin varautuminen: Pidetään hyvänä päivystyksen järjestämistä ja sitä, että myös Lupa- ja valvontavirastoon perustettaisiin yleinen päivystys. Lakiin tulee kirjata selkeästi, minkälaisia häiriötilanteita päivystys koskee ja minkälaiset poikkeamat voidaan hoitaa virka-aikana. On huomioitava, että varallaolo vaatii paljon resursseja. Voisiko päivystyksen toteuttaa

samantyyliisesti kuin eläintautipäivystyksen aluehallintovirastoissa, eli vuoroviikoin laajemmalla alueella.

Pidetään tärkeänä, että laboratoriopalveluiden saatavuus häiriötilanteissa varmistetaan. Lainsäädäntöä tulee selkiyttää sen osalta, kuka maksaa häiriötilanteissa syntyvät laboratoriokustannukset. Kuka maksaa häiriötilanteen näytekustannukset ja missä näytteet tutkitaan esimerkiksi talousveden saastumistilanteessa, jos sekä ympäristöterveydenhuollon yksikkö että vesilaitos ovat kilpailuttaneet laboratoriopalvelut ja ne käyttävät eri laboratorioita.

Luku 4 - Ilmoituksenvarainen toiminta

Kannatetaan riskiluokitteluun perustuvaa ilmoituksenvaraisuutta. Riskiluokat tulee avata laissa tai lain perusteluissa riittävän hyvin, jotta eri valvontayksiköissä samankaltaiset kohteet arvioitaisiin samaan riskiluokkaan. Esimerkiksi jonkin ketjun tietyn tyyppiset kohteet. Pidetään hyvänä majoitukseen tarkoitettujen tilojen ehdotettua riskiluokittelua.

Pidetään tärkeänä, että valvonta on riskinarvointiin perustuvaa. Tämän tulisi kuitenkin myös mahdollistaa viranomaisyhteistyö esimerkiksi tarkastustiheyksien yhteensovittamisella. Tällä hetkellä eri tahoilla on useimmiten säännöllisessä valvonnassa eri tarkastusvälit (esim. koulutarkastukset). Kaikki osapuolet (myös valvontakohteet) ovat kuitenkin pitäneet yhteistarkastuksia hyödyllisinä.

Arviointimuistiossa on esitetty, että pieniä yksittäisiä altaita valvottaisiin ainoastaan valitusten perusteella. Valvonnassa on havaittu, että yksittäisissä porealtaissa on usein vedenlaadussa ongelmia. Veden käsittely perustuu näissä usein tabletteihin, eikä erilliseen vedenkäsittelyjärjestelmään. Näiden kohteiden valvontaan tarvitaan tarkempaa sääntelyä ja/tai ohjeistusta.

Luku 5 - Talousvesi ja lämmin käyttövesi

-

Luku 6 - Jätteet ja jätevedet

-

Luku 7 - Asunnon ja muun oleskelutilan sekä yleisten alueiden terveydelliset vaatimukset

Lain 28 §: Pidetään tärkeänä, että leirintäalueita koskevassa terveydensuojelusääntelyssä huomioidaan ulkoilulaki ja mahdolliset päällekkäisyydet poistetaan. Lain 29 §: Kannatetaan, että toiminnanharjoittajan velvollisuuksista säädetään selkeämmin. Hallintopakon käyttö tulee kuvata laissa tai lain perusteluissa nykyistä uimakieltoa tarkemmin. Kannatetaan, että uimarantoja ja uimavettä koskevassa sääntelyssä otettaisiin mallia Ruotsista ja Tanskasta ehdotetun mukaisesti.

Luku 9 - Hautausmaat ja hautaaminen

-

Luku 10 - Tiedonhankinta, tarkastus ja valvonta

-

Luku 11 - Tutkimuslaboratoriot ja maksut

Lain 49 §: Kannatetaan laboratorioille ilmoitusvelvollisuutta terveysvaaraan viittaavien tutkimustulosten osalta. Laissa tai lain perusteluissa tulee tarkentaa mitä tutkimuksia ilmoitusvelvollisuus koskee.

Luku 12 - Kiellot ja määräykset

-

Luku 13 - Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Luku 14 - Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano tulisi huomioida myös talousvesilaitosten hyväksymisen osalta. Laissa tai lain perusteluissa tulee tarkentaa, milloin uusi talousvesilaitos voidaan ottaa käyttöön. Esimerkiksi voidaanko toiminta aloittaa muutoksenhausta huolimatta vai tuleeko odottaa päätöksen lainvoimaisuus.

Luku 15 - Erinaisiä säännöksiä

-

Tietojärjestelmät

Kannatetaan VATI-järjestelmän säätämistä arkistointikelpoiseksi.

Terveydensuojelulain hallintomenettelyjen arviointi ja kehittämistarpeet

-

Liite 1 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/5015)

Ilmanvaihtoa koskevat säännökset:

8 § ilmanvaihdon yleiset arviointiperusteet: Ilmanvaihdon toimivuuden arviointi ja hallittavuus ei mielestämme kuulu terveydensuojeluviranomaisen valvottavaksi, koska sitä valvoo rakennusvalvontaviranomainen. Muistion mukaan korvausilman tulee olla hallitusti järjestettyä ja puhdasta. Tämä on käytännössä hyvin vaikea todeta. Esimerkiksi pelkällä koneellisella poistolla olevaa ilmanvaihtojärjestelmää, jossa on korvausilmaventtiilit, on ”mahdotonta” saada hallituksi (tämä mahdollistaa asiakkaille jatkuvan valituskanavan). Ehdotetaan, että ilmavaihtoa arvioitaisiin vain terveyshaittaa aiheuttavien olosuhteiden kautta esim. CO₂-pitoisuuden kautta. Terveydensuojeluviranomaisen ilmanvaihdon toimivuuden valvontaa ja tarkastelua ei tulisi ainakaan lisätä nykyisestä. Viranhaltijalla tulisi olla mahdollisuus valita ne keinot, jotka sopivat kunkin kohteen

ilmanvaihdon arviointiin. Esimerkiksi siirtoilmareittien tai ilmanjaon arviointi muutoin kuin aistinvaraisesti voi olla joissain kohteissa mahdotonta.

9§ Asunnon ilmanvaihto: Pidetään hyvänä sitä, että lainsäädännössä erotellaan koneellinen ja painovoimainen ilmanvaihto. Rakennuksissa, joissa on painovoimainen ilmanvaihto, ei ilmamäärää voida käytännössä mitata, joten litramäärää ei niiden kohdalla pitäisi määritellä. Terveystarkastajille ei tulisi säilyttää ilmanvaihtojärjestelmän toiminnan oikeudellisuuden arviointia.

Melua koskevat säännökset: Mikäli äänieristävyys tulee lakiin, millä perusteella voidaan velvoittaa omistajaa mittauttamaan äänieristävyys. Valvonta tulee rajata tältä osin rakennuksiin, joita ei koske äänieristävyyden rakennusmääräykset. Äänieristävyyden valvonnan tulee kuulua pääosin jatkossakin rakennusvalvonnalle.

Tärinä: Kannatetaan sitä, että tärinälle määritetään arviointimenetelmät ja toimenpiderajat. Tulee kuitenkin huomioda, että tärinän lähde voi olla erittäin vaikeaa ja kallista selvittää, eikä sitä parhaista yrityksistä huolimatta aina saada selville. Liikenteestä aiheutuvan meluun ja tärinään puuttuminen on tällä hetkellä monimutkaista. On epäselvää, kuka valvoo mitäkin tilannetta ja kenen pitäisi puuttua häiritsevään meluun. Esim. jos tie aiheuttaa melua eikä ympäristöviranomaisen mukaan tielle voida tehdä mitään. On kohtuutonta tämän perusteella velvoittaa kiinteistön omistajaa parantamaan eristystä, jos rakennus muutoin täyttää rakennusmääräykset.

Kemiallisia tekijöitä koskevat säännökset: Pidetään tärkeänä, että kohtuuttomien hajuhaittojen erityispiirteet määritellään selkeästi. Hajuhaittaan liittyen tulisi määritellä koskeeko kohtuuton hajuhaitta kaikenlaista hajua eikä vain VOC-yhdisteitä. Tätä tullaan käyttämään valituksissa ruuanhajusta ja mm. tetrakloorianisolin hajusta.

Taloudelliset vaikutukset

-

Ympäristövaikutukset

-

Muut ihmisiin kohdistuvat yhteiskunnalliset vaikutukset

-

